

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Elżbietę Annę Polak.

(-) Piotr Adamowicz; (-) Sylwia Bielawska; (-) Paweł Bliźniuk; (-) Mateusz Bochenek; (-) Krzysztof Bojarski; (-) Alicja Chybicka; (-) Joanna Frydrych; (-) Konrad Frysztak; (-) Stanisław Gorczyca; (-) Krzysztof Grabczuk; (-) Łukasz Horbatowski; (-) Patryk Jaskulski; (-) Marcin Józefaciuk; (-) Iwona Karolewska; (-) Ewa Kołodziej; (-) Tomasz Kostuś; (-) Urszula Koszutska; (-) Iwona Maria Kozłowska; (-) Maria Joanna Koźlakiewicz; (-) Marek Krzakała; (-) Adam Krzemiński; (-) Henryka Krzywonos-Strycharska; (-) Piotr Lachowicz; (-) Alicja Łepkowska-Gołaś; (-) Dorota Łoboda; (-) Magdalena Łośko; (-) Dorota Marek; (-) Paweł Masełko; (-) Jerzy Meysztowicz; (-) Jacek Niedźwiedzki; (-) Paweł Papke; (-) Karolina Pawliczak; (-) Małgorzata Pępek; (-) Lucjan Marek Pietrzczyk; (-) Elżbieta Anna Polak; (-) Rafał Siemaszko; (-) Franciszek Sterczewski; (-) Paweł Suski; (-) Henryk Szopiński; (-) Łukasz Ściebiorowski; (-) Robert Wardzała; (-) Adrian Witczak; (-) Przemysław Witek.

USTAWA

z dnia 2025 r.

o zmianie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych

Art. 1. W ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 439) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 33 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli określony odpowiednio w zezwoleniu, o którym mowa w art. 88 ust. 4 lub art. 90 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe, albo w zgłoszeniu do ewidencji, o którym mowa w art. 168 ust. 4 ustawy – Prawo oświatowe, dzień rozpoczęcia działalności przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły oraz placówki, o której mowa w art. 2 pkt 6–8 ustawy – Prawo oświatowe, przypada:

1) w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 15 czerwca roku budżetowego, warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, po raz pierwszy ma zastosowanie do dotacji przekazywanych w roku następującym po roku, w którym przedszkole, inna forma wychowania przedszkolnego, szkoła oraz placówka, o której mowa w art. 2 pkt 6–8 ustawy – Prawo oświatowe, rozpoczęła działalność;

2) w okresie od dnia 16 czerwca do dnia 30 września roku budżetowego, warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w zakresie dotyczącym przekazania danych według stanu:

a) na dzień 30 września roku bazowego, po raz pierwszy ma zastosowanie do dotacji przekazywanych w roku następującym po roku, w którym przedszkole, inna forma wychowania przedszkolnego, szkoła oraz placówka, o której mowa w art. 2 pkt 6–8 ustawy – Prawo oświatowe, rozpoczęła działalność,

b) na dzień 15 czerwca roku bazowego, po raz pierwszy ma zastosowanie do dotacji przekazywanych w drugim roku następującym po roku, w którym przedszkole, inna forma wychowania przedszkolnego, szkoła oraz placówka, o której mowa w art. 2 pkt 6–8 ustawy – Prawo oświatowe, rozpoczęła działalność;

3) w okresie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia roku budżetowego, warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, po raz pierwszy ma zastosowanie do dotacji przekazywanych w drugim roku następującym po roku, w którym przedszkole, inna forma wychowania przedszkolnego, szkoła oraz placówka, o której mowa w art. 2 pkt 6–8 ustawy – Prawo oświatowe, rozpoczęła działalność.”;

2) po art. 145j dodaje się art. 145k i art. 145l w brzmieniu:

„Art. 145k. Do dotacji na:

1) uczniów, którzy przed dniem 1 stycznia 2025 r. ukończyli publiczne lub niepubliczne licea ogólnokształcące dla dorosłych, publiczne lub niepubliczne branżowe szkoły II stopnia i publiczne lub niepubliczne szkoły policealne, niebędące szkołami specjalnymi – stosuje się odpowiednio art. 25 ust. 5 lub art. 26 ust. 5;

2) słuchaczy, którzy przed dniem 1 stycznia 2025 r. rozpoczęli kwalifikacyjny kurs zawodowy prowadzony przez publiczne szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne – stosuje się art. 31 ust. 1;

3) słuchaczy, którzy przed dniem 1 stycznia 2025 r. ukończyli kwalifikacyjny kurs zawodowy prowadzony przez publiczne szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne – stosuje się art. 31 ust. 1a;

4) słuchaczy, którzy przed dniem 1 stycznia 2025 r. ukończyli kwalifikacyjny kurs zawodowy prowadzony przez niepubliczne szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne – stosuje się art. 31a ust. 1

– w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2024 r.

Art. 145l. W roku 2026 podstawowa kwota dotacji, o której mowa w art. 12 ust. 1 i 2 oraz art. 50 ust. 1, nie może być wyższa niż iloczyn podstawowej kwoty dotacji ustalonej w 2025 r. zgodnie z art. 12 ust. 1 i 2 oraz art. 50 ust. 1, z uwzględnieniem aktualizacji, o których mowa w art. 44 ust. 1–4, oraz wskaźnika 1,03.”.

Art. 2. Dotacje, o których mowa w art. 145k ustawy zmienianej w art. 1, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, niewypłacone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, są przekazywane jednorazowo w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa zmieniająca ustawę z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 439) wynika z dwóch różnych potrzeb i co za tym idzie realizuje dwa cele, choć oba dotyczą dotowania niesamorządowych jednostek systemu oświaty:

- 1) po pierwsze istnieje pilna potrzeba ustawowego potwierdzenia, w określonych sytuacjach, prawa do – udzielanych z budżetów gmin i powiatów – dotacji należnych przedszkolom, szkołom i placówkom prowadzonym przez osoby fizyczne i osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego. Niepożądany i niezamierzony przez ustawodawcę stan prawny w tym zakresie powstał wskutek wprowadzenia ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1572, z późn. zm.), zmian dostosowujących w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych;
- 2) po drugie należy zapobiec w 2026 r. nieuprawnionemu wzrostowi kwot dotacji dla niesamorządowych placówek wychowania przedszkolnego w związku z tym, że dotychczasowe zasady ustalania wysokości tych dotacji nie przewidywały tak nagłego spadku liczby dzieci w wieku przedszkolnym rok do roku.

Ad zmiany w art. 33 ust. 3 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych

Zmiany w art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych są odpowiedzią na liczne apele związane z faktem, że po wprowadzeniu ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zmian dostosowujących w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, powstała sytuacja, w której na nowo powstałą niesamorządową jednostkę systemu oświaty nałożono, technicznie niemożliwy do zrealizowania obowiązek sprawozdawczy, od którego spełnienia zależy moment rozpoczęcia udzielania dotacji dla nowego przedszkola, szkoły lub placówki.

Zgodnie z projektowanymi zmianami w art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, w przypadku nowo tworzonego przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 6–8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.), obowiązek przekazania danych do systemu informacji oświatowej (jako spełnienie warunku otrzymania przez nie dotacji) będzie miał zastosowanie – tak jak miało to miejsce przed wprowadzeniem zmian ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – po rozpoczęciu działalności przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę lub placówkę.

Dla zobrazowania zaproponowanych rozwiązań w poniższych wyjaśnieniach (zgodnie z zasadami obowiązującymi w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych) założono, że 2025 r. jest rokiem bazowym dla roku 2026, 2026 r. jest rokiem bazowym dla roku 2027 i konsekwentnie 2027 r. jest rokiem bazowym dla roku 2028.

1. Jeśli przykładowo niepubliczne przedszkole rozpocznie działalność w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 15 czerwca roku budżetowego 2026, to warunek związany ze sprawozdawaniem się do systemu informacji oświatowej (SIO) po raz pierwszy będzie miał zastosowanie do dotacji przekazywanej w roku budżetowym 2027 (rok następujący po roku, w którym niepubliczne przedszkole rozpoczęło działalność). Przedszkole nie będzie więc obowiązane do przekazania danych do SIO według stanu na dzień 15 czerwca i 30 września 2025 r. W związku z tym, jeżeli organ prowadzący niepubliczne przedszkole przekaże do gminy (jako organu dotującego) planowaną liczbę uczniów do dnia 30 września 2025 r. niepubliczne przedszkole może otrzymać dotację już w roku 2026. Niepubliczne przedszkole po raz pierwszy musi spełnić warunek związany z przekazaniem danych do SIO w roku 2026 (według stanu na dzień 15 czerwca i dzień 30 września 2026 r.). Powyższe oznacza, że w 2027 r. i kolejnych latach niepubliczne przedszkole będzie otrzymywało dotację, jeżeli spełni wszystkie warunki z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych.

2. Jeśli niepubliczne przedszkole rozpocznie działalność w okresie od dnia 16 czerwca do dnia 30 września roku budżetowego 2026, sytuacja jest bardziej skomplikowana niż w powyższym przykładzie:

- 1) warunek przekazania do SIO danych według stanu na dzień 30 września roku bazowego, po raz pierwszy będzie miał zastosowanie do dotacji przekazywanej w roku budżetowym 2027 (rok następujący po roku, w którym niepubliczne przedszkole rozpoczęło działalność). Niepubliczne przedszkole nie będzie więc obowiązane do przekazania danych do SIO według stanu na dzień 15 czerwca i dzień 30 września 2025 r. oraz na dzień 15 czerwca 2026 r., bo rozpocznie działalność po dniu 15 czerwca 2026 r. Będzie natomiast obowiązane do przekazania danych do SIO według stanu na dzień 30 września 2026 r. W związku z tym, jeżeli organ prowadzący przedszkole przekaże do gminy (jako organu dotującego) planowaną liczbę uczniów odpowiednio do dnia 30 września 2025 r. i do dnia 30 września 2026 r., a niepubliczne przedszkole przekaże dane do SIO według stanu na dzień 30 września 2026 r. to takie przedszkole może otrzymać dotację zarówno w 2026 r. jak i w 2027 r.
- 2) warunek przekazania do SIO danych według stanu na dzień 15 czerwca roku bazowego, po raz pierwszy będzie miał zastosowanie do dotacji przekazywanej w roku budżetowym 2028 (drugi rok następujący po roku, w którym niepubliczne przedszkole rozpoczęło działalność). Niepubliczne przedszkole nie będzie więc obowiązane do przekazania danych do SIO według stanu na dzień 15 czerwca i dzień 30 września 2025 r. oraz na dzień 15 czerwca 2026 r., bo rozpocznie działalność po dniu 15 czerwca 2026 r. Będzie natomiast obowiązane do przekazania danych do SIO według stanu na dzień 30 września 2026 r. i konsekwentnie według stanu na dzień 15 czerwca 2027 r. W związku z tym, jeżeli organ prowadzący niepubliczne przedszkole przekaże do gminy (jako organu dotującego) planowaną liczbę uczniów odpowiednio do dnia 30 września 2025 r., do dnia 30 września 2026 r. i do dnia 30 września 2027 r., a niepubliczne przedszkole przekaże dane do SIO według stanu na dzień 30 września 2026 r. oraz według stanu na dzień 15 czerwca i dzień 30 września 2027 r. to takie przedszkole może otrzymać dotację zarówno w 2026 r. jak i w 2027 oraz 2028 r.

Powyższe oznacza, że niepubliczne przedszkole, które rozpocznie działalność w okresie od dnia 16 czerwca do dnia 30 września roku budżetowego 2026, w 2028 r. i kolejnych latach będzie otrzymywało dotację, jeżeli spełni wszystkie warunki z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych.

3. Jeśli niepubliczne przedszkole rozpocznie działalność w okresie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia roku budżetowego 2026, to warunek związany ze sprawozdawaniem się do SIO po raz pierwszy będzie miał zastosowanie do dotacji przekazywanej w roku budżetowym 2028 (w drugim roku następującym po roku, w którym niepubliczne przedszkole rozpoczęło działalność). Niepubliczne przedszkole nie będzie więc obowiązane do przekazania danych do SIO ani według stanu na dzień 15 czerwca i 30 września 2025 r., ani według stanu na dzień 15 czerwca i 30 września 2026 r. W związku z tym, jeżeli organ prowadzący niepubliczne przedszkole przekaze do gminy (jako organu dotującego) planowaną liczbę uczniów odpowiednio do dnia 30 września 2025 r. i dnia 30 września 2026 r. niepubliczne przedszkole może otrzymać dotację w 2026 r. i 2027 r. Niepubliczne przedszkole po raz pierwszy musi spełnić warunek związany z przekazaniem danych do SIO w roku 2027 (według stanu na dzień 15 czerwca i dzień 30 września 2027 r.). Powyższe oznacza, że w 2028 r. i kolejnych latach niepubliczne przedszkole będzie otrzymywało dotację, jeżeli spełni wszystkie warunki z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych.

Ad projektowanego przepisu art. 145k ustawy o finansowaniu zadań oświatowych

Jak wspomniano na wstępie ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego znowelizowała przepisy ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, dostosowując je do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Dostosowaniu uległy przepisy regulujące zasady dotowania niesamorządowych placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek tak, aby regulacje te uwzględniały rezygnację z wydzielania z subwencji ogólnej części oświatowej oraz wprowadzenie do systemu prawnego pojęcia „kwota potrzeb oświatowych” (do roku 2024 włącznie większość kwot dotacji określonych w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych była ustalana w odniesieniu do kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej). W ustawie z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zabrakło jednak regulacji, która uprawniałaby powiaty do udzielenia dotacji na specyficzną kategorię dorosłych słuchaczy szkół ponadpodstawowych oraz słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych prowadzonych przez publiczne niesamorządowe i niepubliczne szkoły ponadpodstawowe. Dotyczy to sytuacji, gdy dotacja powinna być wypłacona po dniu 1 stycznia 2025 r., ale jej wysokość należałoby ustalić zgodnie z obowiązującymi w dniu 31 grudnia 2024 r. przepisami ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, czyli z uwzględnieniem części oświatowej subwencji ogólnej ustalonej przed dniem 1 stycznia 2025 r. Omawiana kwestia dotyczy tzw. dotacji „za efekt”, czyli dotacji związanych z uzyskaniem przez dorosłego odpowiednio ucznia lub słuchacza szkoły świadectwa dojrzałości, dyplomu zawodowego, certyfikatu kwalifikacji zawodowej z kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, w zakresie której kształcenie było prowadzone w branżowej szkole II stopnia albo certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie danej kwalifikacji uzyskanego po ukończeniu

kwalifikacyjnego kursu zawodowego, a także dotacji należnej za prowadzenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych w publicznej niesamorządowej szkole ponadpodstawowej. Dlatego też, w przypadkach określonych w projektowanym art. 145k ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, należy stosować odpowiednie przepisy tej ustawy w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2024 r.

Jednocześnie, aby powiaty miały podstawę do wypłacenia wszystkich „zaległych” dotacji, które zgodnie z ogólnymi zasadami powinny być wypłacone po dniu 1 stycznia 2025 r. na uczniów i słuchaczy określonych w projektowanym art. 145k ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, związanych z uzyskaniem odpowiednio świadectwa dojrzałości, dyplomu zawodowego, certyfikatu kwalifikacji zawodowej z kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, w zakresie której kształcenie było prowadzone w branżowej szkole II stopnia albo certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie danej kwalifikacji uzyskanego po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego i prowadzeniem kwalifikacyjnych kursów zawodowych, w projekcie zaproponowano, aby art. 145k ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych wszedł w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia ustawy, oraz dodano przepis przejściowy, w którym zagwarantowano przekazanie niewypłaconych do dnia wejścia w życie ustawy „zaległych” dotacji w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy (art. 2 projektu ustawy).

Ad projektowanego przepisu art. 145l ustawy o finansowaniu zadań oświatowych

Projektowany przepis art. 145l ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych zapobiegnie w roku 2026 niezamierzonemu wzrostowi podstawowych kwot dotacji w gminach dotkniętych dużym spadkiem liczby dzieci w prowadzonych przez siebie przedszkolach. Co do zasady dotowane przedszkola otrzymają kwotę dotacji naliczoną zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych. Jedynie w przypadku gdy podstawowa kwota dotacji (zwana dalej „PKD”) będzie wyższa niż iloczyn PKD ustalonej dla roku 2025 i wskaźnika 1,03, dotacja dla przedszkola, szkoły podstawowej, w której zorganizowano oddział przedszkolny lub innej formy wychowania przedszkolnego będzie ustalona zgodnie z projektowanym przepisem, tj.: z wykorzystaniem PKD ustalonej dla roku 2025 zwiększonej o 3% (3% odpowiada wartości przewidywanego wskaźnika średniorocznej dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych na rok 2026 wskazanego w wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw publikowanym przez Ministra Finansów i Gospodarki). Rok 2026 jest rokiem, w którym w Polsce zostanie odnotowany niespotykany wcześniej spadek liczby dzieci w wieku przedszkolnym. Według najnowszych prognoz, w 2026 r. liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego, w ujęciu średniorocznym, zmniejszy się przeciętnie o ok. 7,7% w stosunku do poprzedniego roku. Gminy, które odnotują znaczący spadek liczby dzieci uczęszczających do poszczególnych oddziałów samorządowych przedszkoli (na spadek ten składa się wiele czynników – nie tylko demografia, ale także np. mobilność społeczna związana ze zmianą miejsca zamieszkania czy też miejsca pracy rodziców) znajdują się w nietypowej sytuacji, w związku z tym, że wysokość PKD jest wprost uzależniona od planowanej kwoty wydatków bieżących w przeliczeniu na jedno dziecko

w gminnym przedszkolu (znaczącą część tych wydatków stanowią wynagrodzenia nauczycieli). Gminy działają w ramach obowiązującego prawa, w tym w ramach przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.), dlatego też nie mogą w trakcie roku szkolnego przeprowadzić działań konsolidacyjnych, których skutkiem byłoby zmniejszenie liczby małopiętnych oddziałów w gminnych przedszkolach (zgodnie z przepisami oświatowymi w oddziale przedszkolnym nie może być więcej niż 25 wychowanków). Projektowany przepis nie zwalnia gminy z dokonywania wymaganych prawem aktualizacji kwot dotacji ustalonych z uwzględnieniem projektowanego przepisu, przy czym każdorazowo PKD nie może być wyższa niż iloczyn PKD ustalonej dla roku 2025 i wskaźnika 1,03. Gmina, która będzie chciała ustalić PKD w kwocie wyższej niż ten iloczyn, skorzysta z rozwiązań, o których mowa w art. 39 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych. Ponadto, konsekwentnie rozwiązanie to będzie dotyczyło także przypadków, w których gminy rozliczają się między sobą za uczniów korzystających z placówek wychowania przedszkolnego.

Prezentowane w projekcie ustawy rozwiązania pozostają w zgodzie z pierwotnym kształtem przepisów regulujących zasady dotowania niesamorządowych jednostek systemu oświaty. Projekt ustawy odpowiada na oczekiwania formułowane przez podmioty reprezentujące niepubliczne jednostki systemu oświaty. Zmiany w zakresie związanym z ustalaniem PKD w roku 2026 są postulowane i oczekiwane przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej, nie wymaga wydania aktów wykonawczych ani dodatkowych regulacji. Ma charakter jednoznaczny i prosty, a jej wprowadzenie jest konieczne.

Projektowana regulacja nie wymaga wydania aktów wykonawczych.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)

projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Elżbieta Anna Polak

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Projekt ustawy jest odpowiedzią na wystąpienie dwóch różnych potrzeb i co za tym idzie realizuje dwa cele. Obie potrzeby i cele są związane z dotowaniem publicznych i niepublicznych przedszkoli, szkół i placówek prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego.

Istnieje pilna potrzeba ustawowego potwierdzenia, w określonych sytuacjach, prawa do dotacji należnych przedszkolom, szkołom i placówkom prowadzonym przez osoby fizyczne i osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego. Niepożądany i niezamierzony przez ustawodawcę stan prawny w tym zakresie powstał wskutek wprowadzenia ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zmian (Dz. U. poz. 1572, z późn. zm.) dostosowujących w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 439). Projekt ustawy zakłada, że w przypadku nowo tworzonego przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 6–8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, obowiązek przekazania danych do systemu informacji oświatowej (jako spełnienie warunku otrzymania przez nie dotacji) będzie miał zastosowanie od dnia rozpoczęcia działalności przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę lub placówkę. Takie rozwiązanie pozwoli, aby – tak jak w poprzednich latach – rozpocząć udzielanie dotacji np. w przypadku szkoły już od dnia 1 września danego roku.

Niezależnie od powyższego, projektowane przepisy umożliwią powiatom przekazanie dotacji, które powinny być wypłacone po dniu 1 stycznia 2025 r. w wysokości uwzględniającej kwotę części oświatowej subwencji ogólnej ustalonej przed dniem 1 stycznia 2025 r. zgodnie z obowiązującymi w dniu 31 grudnia 2024 r. przepisami ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych. Dotyczy to tzw. dotacji „za efekt”, czyli dotacji związanych z uzyskaniem przez dorosłego odpowiednio ucznia lub słuchacza szkoły świadectwa dojrzałości, dyplomu zawodowego, certyfikatu kwalifikacji zawodowej z kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, w zakresie której kształcenie było prowadzone w branżowej szkole II stopnia albo certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie danej kwalifikacji uzyskanego po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego, a także dotacji należnej za prowadzenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych w publicznej niesamorządowej szkole ponadpodstawowej.

Po drugie projektowane przepisy zapobiegą w 2026 r. nieuprawnionemu wzrostowi kwot dotacji dla niesamorządowych placówek wychowania przedszkolnego w związku z tym, że dotychczasowe zasady

ustalania wysokości tych dotacji nie przewidywały tak nagłego spadku liczby dzieci w wieku przedszkolnym rok do roku. Rok 2026 jest rokiem, w którym w Polsce zostanie odnotowany niespotykany wcześniej spadek liczby dzieci w wieku przedszkolnym. Według najnowszych prognoz, w 2026 r. liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego, w ujęciu średniorocznym, zmniejszy się przeciętnie o ok. 7,7% w stosunku do poprzedniego roku. Gminy, które odnotują znaczący spadek liczby dzieci uczęszczających do poszczególnych oddziałów samorządowych przedszkoli (na spadek ten składa się wiele czynników – nie tylko demografia, ale także np. mobilność społeczna związana ze zmianą miejsca zamieszkania czy też miejsca pracy rodziców) znajdą się w nietypowej sytuacji, w związku z tym, że wysokość podstawowej kwoty dotacji (zwanej dalej „PKD”) jest wprost uzależniona od planowanej kwoty wydatków bieżących w przeliczeniu na jedno dziecko w gminnym przedszkolu (znaczącą część tych wydatków stanowią wynagrodzenia nauczycieli). Gminy działają w ramach obowiązującego prawa, w tym w ramach przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.), dlatego też nie mogą w trakcie roku szkolnego przeprowadzić działań konsolidacyjnych, których skutkiem byłoby zmniejszenie liczby małopłatnych oddziałów w gminnych przedszkolach (zgodnie z przepisami oświatowymi w oddziale przedszkolnym nie może być więcej niż 25 wychowanków). Projektowany przepis nie zwalnia gminy z dokonywania wymaganych prawem aktualizacji kwot dotacji ustalonych z uwzględnieniem projektowanego przepisu, przy czym każdorazowo PKD nie może być wyższa niż iloczyn PKD ustalonej dla roku 2025 i wskaźnika 1,03. Gmina, która będzie chciała ustalić PKD w kwocie wyższej niż ten iloczyn, skorzysta z rozwiązań, o których mowa w art. 39 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych. Ponadto, konsekwentnie rozwiązanie to będzie dotyczyło także przypadków, w których gminy rozliczają się między sobą za uczniów korzystających z placówek wychowania przedszkolnego.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

- Tak
- Nie

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projektowane przepisy zlikwidują niezamierzone przez ustawodawcę skutki w stanie prawnym wynikające ze zmian w przepisach ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych wprowadzonych do systemu prawnego, z dniem 1 stycznia 2025 r., ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Projektowana regulacja nie wymaga wydania aktów wykonawczych ani zmian w innych ustawach.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

W zakresie wyżej wskazanego pierwszego celu projektu, zaproponowane regulacje odpowiadają na oczekiwania formułowane przez podmioty reprezentujące niepubliczne jednostki systemu oświaty.

W odniesieniu do drugiego celu, należy wskazać, że jest on sprawiedliwy społecznie. Nie ma bowiem uzasadnienia, aby tylko niektóre niepubliczne przedszkola otrzymywały dotacje w kwocie podwyższonej w sposób nieuzasadniony, wynikający z prognozowanego prawie 8-procentowego spadku liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego, w ujęciu średniorocznym, w stosunku do poprzedniego roku. Co do zasady dotowane przedszkola otrzymają kwotę dotacji naliczoną zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych. Jedynie w przypadkach gdy PKD będzie wyższa niż iloczyn PKD

ustalonej dla roku 2025 i wskaźnika 1,03, dotacja dla przedszkola, szkoły podstawowej, w której zorganizowano oddział przedszkolny lub innej formy wychowania przedszkolnego będzie ustalona zgodnie z projektowanym przepisem, tj.: z wykorzystaniem PKD ustalonej dla roku 2025 zwiększonej o 3% (3% odpowiada wartości przewidywanego wskaźnika średniorocznej dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych na rok 2026 wskazanego w wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw publikowanym przez Ministra Finansów i Gospodarki).

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Zgodnie z art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.), prowadzenie szkoły lub placówki, zespołu, o którym mowa w art. 182 tej ustawy, oraz innej formy wychowania przedszkolnego nie jest działalnością gospodarczą. W związku z tym nie ma potrzeby i możliwości przewidywania skutków gospodarczych projektowanych rozwiązań.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projektowane zmiany nie wpłyną na budżet państwa. Mogą wpłynąć jednak na budżety niektórych jednostek samorządu terytorialnego. Nie sposób jednak ocenić tego wpływu, ponieważ nie ma źródła danych, które pokazałyby w ilu przypadkach odmówiono wypłaty dotacji nowo powstałym przedszkolom, szkołom i placówkom oraz które powiaty nie wypłaciły tzw. dotacji „za efekt”.

Ocena skutków finansowych w przypadku uregulowania dotyczącego PKD dla roku 2026, jest trudna do przeprowadzenia. Przepis ma charakter prewencyjny i choć wiadomo, że znajdzie zastosowanie w części gmin to nie sposób wskazać jak duża to będzie liczba i jaki – choć korzystny – będzie miał ten przepis wpływ na budżety niektórych gmin. Nie jest możliwe oszacowanie liczby dzieci w poszczególnych oddziałach w gminnych przedszkolach, ponieważ ich liczba wynika z decyzji rodziców podejmowanych również w trakcie roku szkolnego (przedszkola są jednostkami nieferyjnymi). Ponadto gminy nie mają jeszcze oszacowanej kluczowej w przypadku projektowanego przepisu, ostatecznej wysokości PKD dla roku 2025, bowiem aktualizacja tej kwoty zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, nastąpi do końca października 2025 r.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy nie powoduje konieczności zapewnienia dodatkowych źródeł finansowania po stronie budżetu państwa. Po stronie gmin dotujących placówki wychowania przedszkolnego projekt ustawy może ochronić środki publiczne przed ich nieuzasadnionym społecznie nadmiernym wpływem z ich budżetów. W przypadku gmin, które wypłacą dotację dla nowotworzonych przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, o których mowa w art. 2 pkt 6–8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, które nie były wykazane w systemie informacji oświatowej według stanu na dzień 15 czerwca 2025 r. zadziała, opisany w art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego mechanizm ponownego obliczenia kwoty potrzeb finansowych (w tym kwoty potrzeb oświatowych) jednostek samorządu terytorialnego za rok 2025.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ **Nie**

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

➤ **Tak**

Projekt ustawy nie zawiera przepisów określających zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, prowadzenie szkoły lub placówki, zespołu, o którym mowa w art. 182 tej ustawy, oraz innej formy wychowania przedszkolnego nie jest działalnością gospodarczą.

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

➤ **Tak**

Wdrożenie projektowanych przepisów nie spowoduje obciążenia administracyjnego mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców. Zgodnie z art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, prowadzenie szkoły lub placówki, zespołu, o którym mowa w art. 182 tej ustawy, oraz innej formy wychowania przedszkolnego nie jest działalnością gospodarczą.

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

➤ **Tak**

Projekt ustawy nie zawiera przepisów regulacyjnych oraz nie określa wymogów dotyczących świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Warszawa, 17 listopada 2025 r.

BEOS-WPEiM-2347/25

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Elżbieta Anna Polak)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W projekcie przewidziano nowelizację ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych¹, zwanej dalej „ustawą”.

Zaproponowano wprowadzenie regulacji określającej, kiedy po raz pierwszy ma zastosowanie warunek² przekazania danych do systemu informacji oświatowej, w zależności od daty rozpoczęcia działalności przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę lub placówkę³ (art. 1 pkt projektu dotyczący zmiany art. 33 ust. 3 ustawy):

- w przypadku rozpoczęcia działalności między 1 stycznia a 15 czerwca roku budżetowego – warunek ten ma zastosowanie do dotacji przekazywanych w roku następującym po roku rozpoczęcia działalności;
- w przypadku rozpoczęcia działalności między 16 czerwca a 30 września – warunek w zakresie danych na dzień 30 września roku bazowego stosuje się do dotacji przekazywanych w roku następującym po roku rozpoczęcia

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 439.

² O którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 2 ustawy.

³ O której mowa w art. 2 pkt 6-8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043 i 1160).

działalności, a w zakresie danych na dzień 15 czerwca roku bazowego – w drugim roku po rozpoczęciu działalności;

- w przypadku rozpoczęcia działalności między 1 października a 31 grudnia – warunek ten ma zastosowanie do dotacji przekazywanych w drugim roku następującym po roku rozpoczęcia działalności.

Do dotacji należnych za osiągnięcia edukacyjne uczniów i słuchaczy (tzw. „dotacje za efekt kształcenia”) oraz za prowadzenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych⁴, przyznanych przed dniem 1 stycznia 2025 r., stosowałoby się odpowiednio przepisy zmienianej ustawy w brzmieniu obowiązującym na dzień 31 grudnia 2024 r. Dotyczy to dotacji udzielanych na podstawie art. 25 ust. 5, art. 26 ust. 5, art. 31 ust. 1, art. 31 ust. 1a oraz art. 31a ust. 1 ustawy (art. 1 pkt 2 projektu w zakresie dodawanego art. 145k ustawy).

W 2026 roku podstawowa kwota dotacji⁵ nie mogłaby być wyższa niż iloczyn podstawowej kwoty dotacji ustalonej w 2025 roku⁶, z uwzględnieniem aktualizacji⁷ i wskaźnika 1,03 (art. 1 pkt 2 projektu w zakresie dodawanego art. 145l ustawy).

Zgodnie z przepisem przejściowym niewypłacone do dnia wejścia w życie proponowanej ustawy dotacje, o których mowa w dodawanym art. 145k zmienianej ustawy, zostaną przekazane jednorazowo w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy (art. 2 projektu).

Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia (art. 3 projektu).

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu nie należą do materii regulacji prawa Unii Europejskiej.

⁴ Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy są to dotacje związane z uzyskaniem przez dorosłego odpowiednio ucznia lub słuchacza szkoły świadectwa dojrzałości, dyplomu zawodowego, certyfikatu kwalifikacji zawodowej z kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, w zakresie której kształcenie było prowadzone w branżowej szkole II stopnia albo certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie danej kwalifikacji uzyskanego po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego, a także dotacji należnej za prowadzenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych w publicznej niesamorządowej szkole ponadpodstawowej.

⁵ O której mowa w art. 12 ust. 1 i 2 oraz art. 50 ust. 1 ustawy.

⁶ Zgodnie z przepisami wymienionymi w przypisie 5.

⁷ O których mowa w art. 44 ust. 1-4 ustawy.

4. Konkluzja

Przedmiot poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:
Marcin Fryźlewicz
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-III.020.348.3.2025

Data wpływu 17.11.2025

BIURO EKSPERTYZY I OCENY SKUTKÓW REGULACJI

KANCELARIA SEJMU

Warszawa, 17 listopada 2025 r.

BEOS-WPEiM-2348/25

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Elżbieta Anna Polak) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

W projekcie przewidziano nowelizację ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych¹, zwanej dalej „ustawą”.

Zaproponowano wprowadzenie regulacji określającej, kiedy po raz pierwszy ma zastosowanie warunek² przekazania danych do systemu informacji oświatowej, w zależności od daty rozpoczęcia działalności przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę lub placówkę³ (art. 1 pkt projektu dotyczący zmiany art. 33 ust. 3 ustawy):

- w przypadku rozpoczęcia działalności między 1 stycznia a 15 czerwca roku budżetowego – warunek ten ma zastosowanie do dotacji przekazywanych w roku następującym po roku rozpoczęcia działalności;
- w przypadku rozpoczęcia działalności między 16 czerwca a 30 września – warunek w zakresie danych na dzień 30 września roku bazowego stosuje się do dotacji przekazywanych w roku następującym po roku rozpoczęcia działalności, a w zakresie danych na dzień 15 czerwca roku bazowego – w drugim roku po rozpoczęciu działalności;
- w przypadku rozpoczęcia działalności między 1 października a 31 grudnia – warunek ten ma zastosowanie do dotacji przekazywanych w drugim roku następującym po roku rozpoczęcia działalności.

Do dotacji należnych za osiągnięcia edukacyjne uczniów i słuchaczy (tzw. „dotacje za efekt kształcenia”) oraz za prowadzenie kwalifikacyjnych kursów

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 439.

² O którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 2 ustawy.

³ O której mowa w art. 2 pkt 6-8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043 i 1160).

zawodowych⁴, przyznanych przed dniem 1 stycznia 2025 r., stosowałyby się odpowiednio przepisy zmienianej ustawy w brzmieniu obowiązującym na dzień 31 grudnia 2024 r. Dotyczy to dotacji udzielanych na podstawie art. 25 ust. 5, art. 26 ust. 5, art. 31 ust. 1, art. 31 ust. 1a oraz art. 31a ust. 1 ustawy (art. 1 pkt 2 projektu w zakresie dodawanego art. 145k ustawy).

W 2026 roku podstawowa kwota dotacji⁵ nie mogłaby być wyższa niż iloczyn podstawowej kwoty dotacji ustalonej w 2025 roku⁶, z uwzględnieniem aktualizacji⁷ i wskaźnika 1,03 (art. 1 pkt 2 projektu w zakresie dodawanego art. 145l ustawy).

Zgodnie z przepisem przejściowym niewypłacone do dnia wejścia w życie proponowanej ustawy dotacje, o których mowa w dodawanym art. 145k zmienianej ustawy, zostaną przekazane jednorazowo w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy (art. 2 projektu).

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:
Marcin Fryźlewicz
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

⁴ Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy są to dotacje związane z uzyskaniem przez dorosłego odpowiednio ucznia lub słuchacza szkoły świadectwa dojrzałości, dyplomu zawodowego, certyfikatu kwalifikacji zawodowej z kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, w zakresie której kształcenie było prowadzone w branżowej szkole II stopnia albo certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie danej kwalifikacji uzyskanego po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego, a także dotacji należnej za prowadzenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych w publicznej niesamorządowej szkole ponadpodstawowej.

⁵ O której mowa w art. 12 ust. 1 i 2 oraz art. 50 ust. 1 ustawy.

⁶ Zgodnie z przepisami wymienionymi w przypisie 5.

⁷ O których mowa w art. 44 ust. 1-4 ustawy.